

Buddy Network

Buddyzorg voor volwassenen en kinderen met een ernstige en/of chronische ziekte, buddyzorg voor ouderen die zich eenzaam voelen en/of een zeer gering sociaal netwerk hebben en buddyzorg voor mensen met een beginnende dementie en hun mantelzorger(s)

Meldprotocol van grensoverschrijdend gedrag

Dit protocol beschrijft hoe je moet handelen in situaties waarbij sprake is van (vermoedens van) seksueel misbruik/ongewenst gedrag en hoe en bij wie deze gemeld moeten worden. Het protocol biedt bescherming aan de melder/degenen die naar het protocol handelen, aan het vermoedelijke slachtoffer en aan degene die beschuldigd wordt. Het protocol geeft ook een verplichting: om te handelen op de vastgelegde manier.

Het protocol heeft betrekking op het contact tussen buddy's/medewerkers en kinderen onder de 18 jaar (cliënten binnen het project 'Buddy's voor Bikkels', maar ook minderjarige broertjes of zusjes van cliënten en/of minderjarige kinderen van cliënten). Naast dit meldprotocol is er een klachten- of tuchtprocedure die in werking gezet kan worden na een melding. Ook kan melden leiden tot aangifte wanneer er sprake is van (een vermoeden tot) een strafbaar feit. Verder kan een melding leiden tot (voorlopige) maatregelen ten opzichte van de beschuldigde.

De directeur/bestuurder is er verantwoordelijk voor om op een zo zorgvuldige mogelijke en objectieve wijze met elke melding om te gaan. Indien nodig zal de directeur/bestuurder dan ook een beroep doen op in- of externe deskundigen.

1. Wat is seksueel misbruik?

Wat zegt de wet?

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen, dus ook voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten Buddy Network afspelen. In het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV 'misdrijven tegen de zeden' stellen diverse wetsartikelen bepaalde seksuele gedragingen strafbaar. Deze zijn ook binnen Buddy Network allen van kracht. We willen hier één wetsartikel, wetsartikel 249, met name noemen:

"Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie."

De kinderen binnen ons project "Buddy's voor Bikkels" zijn aan de zorg en waakzaamheid van onze organisatie toevertrouwd. Dit artikel is dus onverminderd van kracht op alle buddy's en medewerkers die contact hebben met een kind.

Definitie

Er bestaan vele uitgangsvormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag richting kinderen. Sommige gedragingen zijn door het duidelijke (strafbare) karakter niet voor tweërlei uitleg vatbaar. Maar bij sommige gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en wat je niet als seksueel/ongewenst kunt typeren. Als criterium wordt de volgende richtlijn gehanteerd: we spreken van seksueel grensoverschrijdend gedrag indien het welzijn van het kind en zijn/haar lichamelijke en/of psychische integriteit in het geding zijn.

Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn de 'gevoelens van de minderjarige' en niet de 'gedachten of bedoelingen van de volwassene' bepalend. En hetgeen dat is verwoord in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht.

Wij richten ons op de preventie van seksueel misbruik binnen onze organisatie. Een beter begrip is seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daaronder vallen ook gedragingen die leiden tot seksueel misbruik, of het scheppen van een klimaat waarin misbruik gedijt.

We hebben een gedragscode ontwikkeld die elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag buiten de orde verklaart. In het tuchtreglement, de gedragscode en andere semi-juridische documenten gebruiken we de term 'seksueel grensoverschrijdend gedrag'. De definitie van deze term luidt als volgt:

"Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaats vindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, buddy-maatje e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als diegene die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht."

Om welke gedragingen gaat het?

In de gedragscode staat duidelijk vermeld welke gedragingen niet zijn toegestaan. Enkele voorbeelden zijn:

- alle seksuele contacten met kinderen tot 18 jaar;
- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen (mondeling/verbaal, maar ook via afbeeldingen, post, telefoon, whatsapp, sms, email, internet);
- intieme relaties tussen buddy's/medewerkers en kinderen;
- ongewenste aanrakingen.

2. Signaleringstaak buddy's en medewerkers

Alle buddy's en medewerkers hebben een taak in het signaleren van (vermoedens van) seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag. We verwachten niet alleen dat zij grovere vormen hiervan serieus nemen, maar ook de zogenaamde 'kleinere' grensoverschrijdingen. Deze komen het meeste voor en zijn vaak een signaal voor een klimaat waarin ernstigere vormen meer kans kunnen krijgen. Wanneer je mildere vormen van grensoverschrijdend gedrag signaleert, verwachten we dat je actie onderneemt door hiervan melding te maken bij de vertrouwenspersoon.

3. Meldplicht bij (vermoedens/signalen) van seksueel misbruik

Iedereen die seksueel misbruik vermoedt, of erover hoort, is *verplicht dit te melden* bij de vertrouwenspersoon.

Wanneer medewerkers of buddy's twijfelen over de ernst of het terecht zijn van een vermoeden, geldt een *consultatieplicht* bij een vertrouwenspersoon die zij om advies kunnen vragen.

Indien medewerkers of buddy's (vermoedens van) seksueel misbruik direct uiten bij hun leidinggevende, gaat deze niet zelf tot handelen over, maar schakelt de vertrouwenspersoon in.

De meldplicht overstijgt alle andere belangen die in het geding zouden kunnen zijn, zoals de wens tot geheimhouding van het slachtoffer.

Het is niet aan de medewerkers om aan waarheidsbevinding te doen, dit kan een eventueel juridisch traject verstoren.

Let wel: een melding is *géén* beschuldiging. Na een melding wordt zorgvuldig en objectief onderzocht wat er aan de hand is. Er is ook voor zowel privacy en belangen van het vermoedelijke slachtoffer als voor die van de beschuldigde.

De vertrouwenspersoon en de directeur/bestuurder laten zich desgewenst adviseren door (externe) deskundigen over verdere handelwijzen. Voorbeelden van verdere handelwijzen zijn:

- gesprek met de beschuldigde;
- informatief gesprek met de politie;
- instellen calamiteitenteam;
- in gang zetten van de meldprocedure;
- aangifte bij de politie;
- voorlopige maatregelen ten aanzien van de vermoedelijke pleger/beschuldigde;
- veiligstellen en opvang van slachtoffer;
- informatie aan betrokkenen;
- nazorg.

4. Voorlopige zwijgplicht na een melding

Naast de meldplicht geldt een *voorlopige zwijgplicht* voor de vertrouwenspersoon en de directeur/bestuurder, de melder en de medewerkers binnen de organisatie ten opzichte van derden. Natuurlijk kunnen deze betrokkenen zich wel uiten bij de vertrouwenspersoon.

Een voorlopige zwijgplicht is nodig, zodat er niet meer personen bij de zaak worden betrokken dat voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Er moet worden voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als 'schuldig' wordt bestempeld.

Daarnaast zorgt de zwijgplicht er mede voor dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

5. Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel misbruik

Er zijn vele signalen die op seksueel misbruik kunnen duiden, maar het belangrijkste is misschien wel het 'onderbuik-gevoel': ik heb het gevoel dat er iets niet klopt.

Stel jezelf de volgende vragen, en probeer alleen feiten te benoemen:

- Wanneer begon de ongerustheid? Waardoor? Wat is er precies gebeurd?
- Om welke signalen gaat het? Wanneer doen ze zich voor?
- Zijn er geleidelijke of plotselinge gedragsveranderingen? Hoe lang is dit al aan de hand?

Het kan ook zijn dat een kind je spontaan vertelt over het misbruik, dat een ouder zijn zorgen naar je uitspreekt of dat je het zelf ter plekke constateert.

DOEN	LATEN
<p>Zorg voor de veiligheid van het slachtoffer.</p> <p>Als je iemand op heterdaad betrapt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laat het slachtoffer niet alleen; - Meld het onmiddellijk aan de leidinggevende of de vertrouwenspersoon; - Als de situatie bedreigend is: bel 112, zodat de politie kan ingrijpen; - Laat de toestand zoveel mogelijke onaangeroerd in verband met sporenonderzoek. Bel de zedenpolitie (112), meld waar het over gaat en vraag om instructies. 	<p>Handel nooit op je eigen houtje.</p> <p>Hoor het vermoedelijke slachtoffer niet uit. Het uithoren van het vermoedelijke slachtoffer en/of het spreken met contactpersonen van het vermoedelijke slachtoffer kan een eventueel juridisch traject verstoren. Het is niet aan de medewerker/buddy om aan waarheidsvinding te doen.</p>
<p>Stel zo min mogelijk vragen. Luister en stel het slachtoffer op zijn/haar gemak.</p>	<p>Neem bij een vermoeden nooit zelf contact op met de vermoedelijke pleger, ook niet als het een collega is. De beste manier om misbruik te stoppen en aan te pakken, is een objectief en officieel onderzoek.</p>
<p>Schrijf alles zo letterlijk en feitelijk mogelijk op, ook de vragen die je hebt gesteld.</p>	<p>Beloof nooit geheimhouding, ook niet wanneer een slachtoffer daar om vraagt.</p>
<p>Vertel dat je verplicht bent het verhaal aan de directeur/bestuurder te melden, maar dat er geen stappen worden ondernomen zonder medeweten van het slachtoffer.</p>	
<p>Meld het vermoeden direct bij de directeur/bestuurder. Consulteer bij twijfel de vertrouwenspersoon.</p>	
<p>Verwijs de persoon desgewenst door naar de vertrouwenspersoon.</p>	
<p>Licht zo snel mogelijk de leidinggevende in over de situatie.</p>	
<p>Blijf beschikbaar voor het slachtoffer en blijf de normale begeleiding bieden.</p>	

DENK AAN DE (VOORLOPIGE) ZWIJGPLICHT